

Aneta Pečenková:
Návrat k Oslu a stínu. Satirické drama v dobovém kontextu

posudek vedoucího bakalářské práce
Ústav české literatury a literární vědy FF UK

Osvobozené divadlo a jeho ústřední osobnosti Jiří Voskovec a Jan Werich představují jedinečné fenomény českého meziválečného divadelního a literárního života, pravidelně znovu a znovu oživované v odborných pracích, v edicích, úvahách, vzpomínkách, ale i v nekriticky oslavných projevech různého druhu. Aneta Pečenková se rozhodla „vrátit se“ ke hře *Osel a stín* a k tématu tzv. politické satiry Osvobozeného divadla jinak a nově, zkoumala vybrané texty a jevy především v průsečících dobových vztahů a v souvislostech literárního, divadelního a společensko-politického dění roku 1933, v němž byla tato hra uvedena a zaznamenala značný ohlas, mj. jako jeden z vrcholných projevů kritické reflexe soudobých neblahých politických tendencí evropského rozměru.

Vlastní – průřezový a dynamický – obraz dobového kontextu autorka postupně skládá z průhledů věnovaných proměnám i konstantám a inspiracím komiky autorské dvojice V+W, otázkám politické satiry jako žánru, intertextuality v několika rovinách, mimoliterárním, uměleckým, společenským i ekonomickým vlivům a okolnostem. Vychází přitom z podrobného průzkumu a konfrontace pojednaného dramatu (knižního znění i jevištního zpracování) a dalších dobových textů, ohlasů a událostí nejrůznějšího charakteru, těží z bezpečné znalosti literatury předmětu, citlivě a invenčně pracuje s fakty a citacemi, vyhýbá se přitom úspěšně interpretačním zkratům.

„Kaleidoskopickým ztvárněním vznikalo nové uspořádání, v němž byl *Osel a stín* stále ponecháván svému přirozenému prostředí“ – podařilo se tak ukázat škálu významových stop a možností zachytitelných v prostoru dobových, historických a aktualizovatelných vztahů, podat inspirativní charakteristiku situace literárního pole v rámci dalších „silových“ polí. Aneta Pečenková si totiž v úvodu své práce položila několik zásadních otázek metodologické povahy, obezřetně uvážila, co znamená a může znamenat úsilí o „návrat“ do doby vzniku a bezprostřední rezonance zvoleného díla, jak jej lze odůvodnit a podniknout, co vyplývá z vědomí re-konstrukce a z výběru klíčových pojmů. Zvolila a promyslela relevantní oporu především v myšlení ovlivněném tzv. Novým

historismem a v podnětech Pierra Bourdieua. Oprávněně tak mohla konstatovat: „Konfrontací historicko-politických událostí a literárních i neliterárních vlivů s ukázkami z díla vyvstala zřetelně odůvodněnost a smysluplnost volby kontextového literárněhistorického přístupu k literárnímu dílu, o níž bylo od počátku uvažováno pouze jako o jedné z možností.“

Aneta Pečenková svou práci přehledně rozvrhla a promyšleně strukturovala, postupovala systematicky, s pojmy pracovala s jistotou a tvůrčím způsobem rozvinula a doplnila některé z podnětů dosavadních zkoumání. Je třeba ocenit rovněž formulační jasnost a zároveň stylistickou osobitost, již prokázala. Předložená práce je zpracována pečlivě, splňuje zadání a stanovený cíl; představuje přesvědčivý a pozoruhodný literárněhistorický výkon. Doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze 13. června 2011

PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.